
En Statsministers Endeligt

Et stykke journalistik af

Kaj Munk

Udgivet i 2015. Teksten må i denne form frit benyttes med angivelse af Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet, som kilde.

Kaj Munk Forskningscentret, Aalborg Universitet.

Indhold

En Statsministers Endeligt

4

En Statsministers Endeligt

En Statsministers Endeligt

En Statsministers Endeligt.

Jp. 1/8 35[1]

Af Sognepræst Kaj Munk.

FOR DEN, DER har omfattet Kong Christian, Hr. Stauning og de danske Bønder med omtrent ligelig Kærlighed, indledes Ugen med en Mandag, der var saa blaa, at den var sort. Vil man forsøge at gøre Bondefelttoget op samme Aften, som det har leveret sit Hovedslag om Morgenen, er det svært midt mellem alle Hurraraabene at finde noget at raabe Hurra for.

*

”Bondetog til Kongen”, stod der nævnt i en Avis. Men det vidste man jo da, aldrig blev til noget. Den Konge, Bønderne skulde rejse ind til i et saadant Ærinde, har de jo selv været de ivrigste til at slaa ihjel. Nød kan ganske vist lære nøgen Kone at stjæle; men et Bondetog nu vilde jo være rent knutzensk forsinket; for to Aar siden var Ulven her; men ham har Svinene gennet tilbage i hvert Fald til Skovbrynet. Med mindre Forklaringen skulde være den sjofle, at de Herrer Organisatorer af Utilfredsheden skulde frygte, at Tiden bedrer sig saa hensynsløst af sig selv, at de glider ind i Glemselen uden at faa udrettet projekterede Stordaader. I saa Fald bliver det et ringe Følge, Hr. Bach faar med sig til den i Dagens Anledning udnævnte Bøndernes Konge i Kongens København. Det store, store Flertal af den danske Jords trolige Slidere vil næppe stævne mod Enevældens Fløje, men blive ved Bedriften, ryste paa Hovedet ad disse Selvtægtskolleger og sige som saa: ”Der skal mere til end 7 magre Aar, før vi svigter det, vi raabte Hurra for paa vor Ungdoms Grundlovsdage.”

Og nu Kongen. ”Jeg kan min Metier”, sagde Kong Alfons af Spanien engang. Kun saa som saa viste det sig ganske vist senere. Men hvor mange Beviser har ikke Kong Christian givet os for, at han kan sin. Han vilde naturligvis aldrig modtage et Bondetog under slige Forudsætninger. Dels vilde han vide, at det var jo ikke Bønderne, der kom til ham, men en Klike af Bønder, som gik deres egne Veje, misbilligede af selve Bondestanden, der staar nu som i Estrups Dage paa Parlamentarismens Grund. Og dels vilde han jo som konstitutionel Monark ikke have andet at svare end: ”Snak med min Statsminister om det”, hvad i indeværende Situation vilde i Virkning være ligt med, om Djævelen bankede paa, og man venligt sagde: ”Kom ind” og bød ham en Toddy og saa pludselig stak ham et Kors op i Trynen. Var der virkelig Bønder i Danmark, der vilde forsøge en saadan Henvendelse, vilde Svaret selvsagt blive et Skulderklap og en Henviisning til vores allesammens fælles 5. Juni.

Og nu Statsministeren. Han er en klog Mand og vidste jo, at det vilde blive spildt Halløj altsammen, hvis man vilde gaa uden om ham. Derfor advarede han af al Formue og brugte nogle af disse nedsættende og halvforløjede Vendinger, hvormed man jo nu engang i en parlamentarisk Stat er i Vane med at udtale sig om Medmennesker, der er Stemmekvæg i

en anden Baas end vedkommendes.

— — —

Saa sprang Bomben. Kongen vilde modtage Bondetoget.

— — —

Da man var kommet sig saa meget, at man kunde tænke sig om, sagde man til sig selv:

”Han er alligevel en stor Mand, den Stauning. Denne Bondemarch til Kongen er ham imod; og de har rigtignok heller ikke behandlet deres Statsminister altfor gentlemansk, disse L. S.-Folk. Men mens en Politiker tænker paa sig selv og Partiet, tænker en Statsmand paa Land og Folk. Af ”Socialdemokraten” fremgik i de Dage, at Hr. Stauning just med Iver og Velvilje har studeret en L. S.-Pjece om dansk Landbrugs Krisetilstand.

Hr. Stauning forstaar nu, hvor stor Alvoren er. Saa længe England tager vort Flæsk til Kvalitetspris, gaar det lige rundt. Men Bacontold kan knuse vort bærende Erhverv. Der maa altsaa handles paa Sigt nu; som den store Statsmand sikrede os Grønland, vil han nu ogsaa sikre os Danmarks Fremtid. Han slaar en Streg over alle Fornærmelser, stiller sig ved sin Konges Side og lader ham give den danske Bondestand et Svar fuldt af Haab. Saaledes kan den irregulære Henvendelse til Majestæten blive til regulær Lykke for hele Monarkiet, indbefattende Monarken, hans Minister og hans Folk.”

— — —

Saa sprang næste Bombe. Politiet forbød Bønderne at spadsere sammen i deres egen Hovedstads Gader. Heil Zahle!

— — —

Og naar Statsministeren talte, var Ordene langt fra den store Statsmands, men en lille Politikers, en lille Københavnerpolitikers.

— — —

35,000 Bønder stod under Kongens Vinduer og raabte Hurra for Danmarks Christian. Det var lykkedes Ministrene at overbevise det bærende Erhverv om, at fra deres Side var der intet godt at vente. Ja, for nu var det ikke Knud Bachs Folk alene, der stod derude, men virkelig Landets Bondestand, Husholderne over det danske Spisekammer, angste for, at man vilde gøre dem deres Hverv for brydsomt - til Katastrofe for den hele Gaard. Og Deputationen gik ind til Kongen og kom ud fra Kongen med den Besked, at man kunde jo spørge hos Stauning.

— — —

Der var en behjerttet Mand nede paa Pladsen; han sagde disse rolige Ord: ”35,000 Bønder er ikke rejst fra deres Høst for at opnaa et intetsigende Svar.”

— — —

Og saa maatte Bønderne jo bagefter ud hos Hr. Stauning. Den store Statsmand var stadig ikke kommet til Stede, men en stor Mand traf de, en stor Parlamentariker ogsaa; de fik Lov til allesammen at række Tungen tre Gange ud af Vinduet. Der er et yndigt Land. Med Tivoli og Biografer. Og Marker fulde af Korn, som det er meningsløst at meje. For man kan faa det meget billigere fra Polen.

*

Se, saadan gik den Rejse. Det var vel nok en Sejr for Statsminister Stauning. Saa maaske Kongen kan lære en anden Gang at passe paa, hvem han siger Værsgod til, naar det banker. Og den Bondeknøs, der hedder Hans, kan, naar han rejser udenlands og kommer til København, maaske saa huske, hvad det er for en Dør, han skal banke paa. Rigsdagens, min Ven! Dér siger vi Værsgod, naar vi faar snakket færdig. Saa længe kan du vel nok staa pænt udenfor og vente.

— — —

Danske Bønder er ikke dumme. De ved godt, at de blev holdt for Nar den Dag hos Kongen, og at det var ikke Kongen, der holdt dem for Nar. Paa Hr. Staunings Ansvar stod 35,000 Bønder midt i København og var til Grin. Det var en Sejr for Hr. Stauning. En af de Sejre, man dør af.

Vi var nogle Stykker, der troede, at den københavnske Arbejder Thorvald Stauning og den danske Konge skulde hjælpes ad med at regere os, til Døden standsede Samarbejdet. Vi har et lille bitte Haab endnu: at Statsmanden Stauning, der har holdt Sommerferie Gud maa vide hvor, kommer tilbage en af Dagene og tager Magten fra Politikeren og giver landbruget de Love, der er en Nødvendighed for hele Landet.

Men Haabet er saa lille, at vi ikke tør tro paa det. Og den københavnske Politiker Stauning, han kan ikke være Statsminister. Han døde i Mandags. Valget, der er nær, begraver ham.

Kaj Munk.